

GÖTEBORGS UNIVERSITET

Det här verket har digitaliserats i ett samarbete mellan Litteraturbanken och universitetsbiblioteken i Göteborg, Lund, Umeå och Uppsala.

Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den tolkade texten kan innehålla fel.

Därför bör du visuellt jämföra den tolkade texten med de scannade bilderna för att avgöra vad som är riktigt.

Om du anser dig ha upphovsrätt till detta material, ber vi dig vänligen kontakta Göteborgs universitetsbibliotek.

The digitisation of this work is a collaboration between The Literature Bank and the university libraries in Gothenburg, Lund, Umeå and Uppsala.

All printed text is OCR processed into machine readable text. This means that you can search the document and copy its text. Older documents with print in poor condition can be hard to process and may contain errors. Compare the interpreted text visually to the scanned image to determine what is correct.

If you believe you own the copyright to this work, please contact the Gothenburg University Library.

GÖTEBORGS
UNIVERSITET

LUNDS
UNIVERSITET

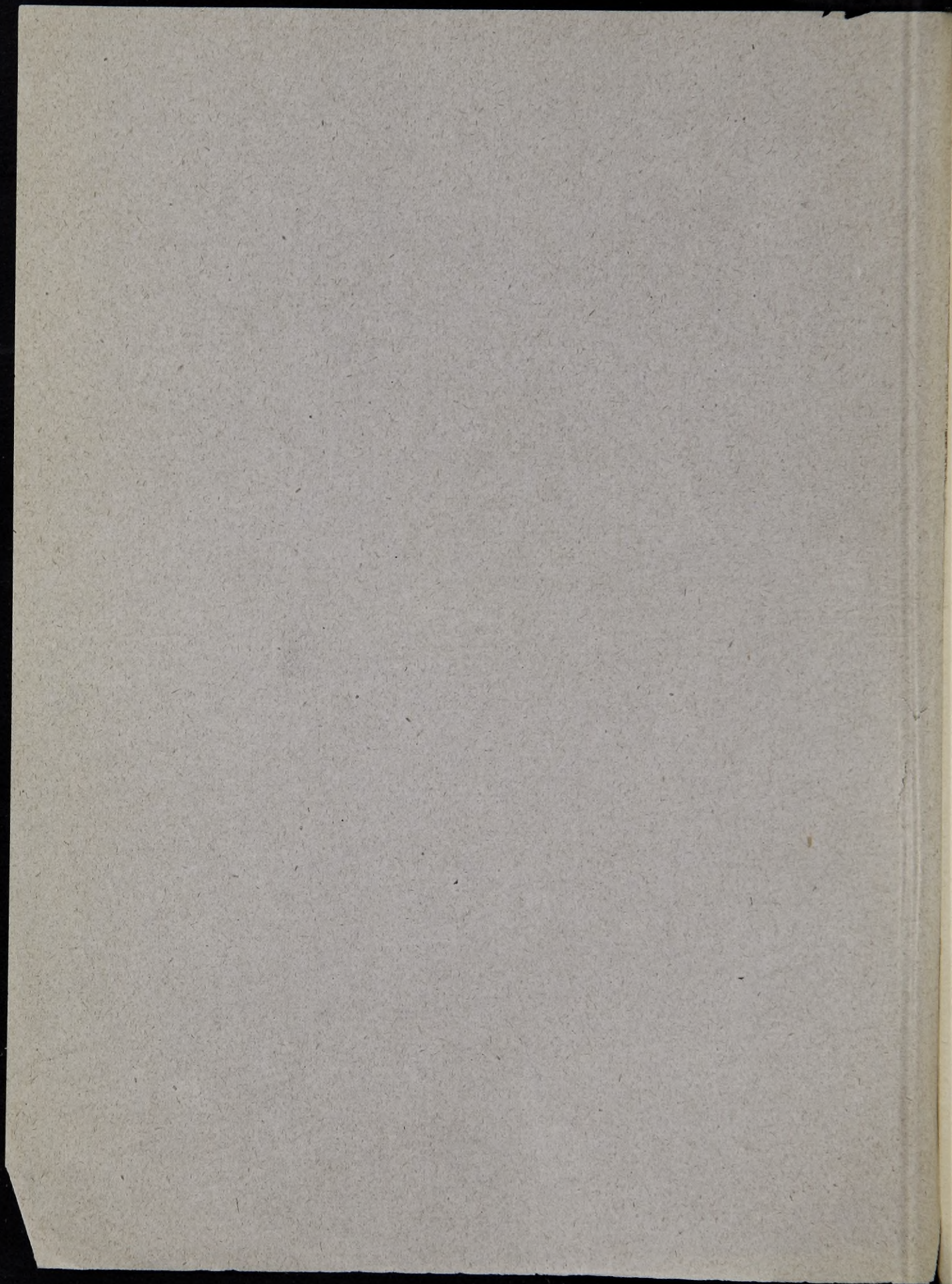

UPPSALA
UNIVERSITET

(Pro) Vill
In

J. G. Melin

I dödens gårdar

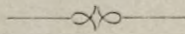
I DÖDENS GÅRDAR.

POEM

AF

P. E. MELIN.

FALUN 1883. TRYCKT HOS F. L. SCHMIET.

LIBRARY OF THE
MUSEUM OF NATURAL HISTORY

1881

ill dödens gårdar vi alla skrida
Från tunga mödor och tids-
fördrif,
Likt forna slägten, som sent
och tida

Här hamnat efter sitt flydda lif.

De om hvarandra
Här sänktes neder;
Dem följa andra,
I många leder.

De samlats hit ifrån dälдер, fjäll,
Från höga salar och låga tjäll.

Sin strid, sin äflan de hafva lyktat,
Lagt ned för alltid sin pilgrimsstaf.
Från skådebanan de hafva flyktat,
Den nötta drägten de lade af.

En suck de drogo —
Af kära härden
De afsked togo,
Af hela verlden,
En arla morgon, en serla qväll,
Vid middagsljus, under stjernepell.

Nu tempelklockorna — vigda malmer —
Ge nejden åter om döden bud.
Vid nya griften af sorgepsalmer
Ånyo höra vi kända ljud.
Med blommor siras
En bädd i mullen,
Och kransar viras
På låga kullen.

Så, signad, mannen är lemnad, gömd;
I vänners kretsar han snart är glömd.

En vinter efter en annan breder
Det hvita doket på frusen mark.
Dess kyla tränger i djupet neder,
Och rimfrost glittrar på trädens bark.

Då stjernor glimma,
Som fädren lyste
En nattlig timma,
Här på de tyste,
Och månen, slägtenas trogne vän,
De svunnas grifter bestrålar än.

På fagra qvinliga anletsdragen,
Som bleknat, drifvorna bäddas tungt,
På månet väsen, som med behagen
Har fordom tjusat men vissnat ungt.

En liksång qväder
Här stormen, kalla,
Så öfver fäder
Som barnen alla,
På modershjertan, förfrusen barm,
På sven och ungmö, en rik, en arm.

Här alla vårar sin gröna matta
På torfvor väfva, som skyla ben,
Och blommor, vänligt af sorgen satta,
Sig smycka åter vid solens sken.

Nu sippor, blyga,
Bland minnesvårdar
Sig fram ock smyga
I dödens gårdar.

Så ur förgängelsen åter opp
Stå blomsterbilder af nyfödt hopp.

Mot blåa skyar sig lärkan svingar,
Med qvitter helsar en tidig vår,
Och trasten, lyftande lätta vingar,
Till vårens dikter nu drillar slår.

Nu lösas banden,
Som vintern knutit,
Som nordanlanden
I tvånget slutit.

Nu strömmar brusa, och dalar le;
Naturens pulsar sig nya te.

Men grafvars bommar ej våren lossar,
 Ej kysser lif der ett lif har flytt.
 De tunga fjettrarne ej han krossar
 Och Brustna hjertan ej rör på nytt.

Han döde mäktar
 Ej lifva åter,
 Dem ljumma flägtar
 Ej känna låter.

Ej fogelqvitter, ej blomsterdoft
 Här fägna kunna ett kallnadt stoft.

På våren sommarens fägring följer;
 I högtidsdrägten naturen står.
 I draperier sig Flora höljer,
 Med ros och myrten i lockigt hår.

Hvar blomma myser,
 Förstulet blickar
 Mot sol'n, som lyser
 Och värme skickar.

Der spritter lif under blad och bark
 I Allbeherrskarens kronopark.

Nu näktergalen erotiskt diktar
 I bokens krona vid vestans sus,
 Och turturdufvan sin saknad biktar
 I skogens furor, vid bäckars brus.

Ett valdthorn lockar —

Hör, ekot ljuder! —

De hjordens flockar,

Som herden bjuder.

Den tama fänaden njuter, nöjd,
 Af solig trefnad i dal, på höjd.

I sjön sig trakten i stillhet speglar,
 Och fisken stimmar i vattnets bryn.
 På hafvet skepparen fjerran seglar;
 En bergstopp sträfvar mot blåa skyn.

En landtman fårar

Den luckra jorden.

Hans värf försvårar

Den karga nordens.

Men i sin id han ej mödan spar
 På fält, som skördats i fädrens dar.

Ett rosigt skimmer mot qvällen gjutes
På landskapstaflan, som fridfull är,
Och in i häfderna dagen slutes,
Som många minnen från folken bär.

Men verldar vandra
I stora banor
Än om hvarandra,
Ej skifta vanor.

Planeter rulla så natt som dag,
Ej uppror stifta mot gifven lag.

Men ned i grifter ej stjernor blicka.
Ej junisolen dit sänder ljus,
Och inga somrar tributer skicka
Hit ner i slumrandes mörka hus.

Ej störa löjen
Mer dessa döda,
Ej yra nöjen,
Ej idog möda.

Ej ängars äring, ej åkrars skatt
Här värde hafva i dödens natt.

Hvad sångarskaror i träden sjunga
Det slutna örat ej tjusa kan.
Fast thordöns viggas i molnen ljunga,
En skräck ej vägen till döde fann.

Må bäckar porla
I fridsam täflan,
Och menskor sorla
I rastlös äflan,
Här uti stoftet dock stillhet rår,
Och upp till sorlet ej någon trår.

Hur jordens klot genom rymden rullar,
Sin uppgift fyller i verldars här,
Det ej bekymrar inunder kullar,
Der stoft af tusenden samladt är.

Må verldar brista,
Må solar slockna,
Ej i en kista
Kan mörkret tjockna.
Der ses ej somrarne komma, fly,
Och dagar svinna och dagar gry.

Må Zefyrvinden i lunder susa,
Och aspar sakta i dallring stå,
Må oceanerne stormigt brusa,
Ej vind, ej böljor de döde nå.

 Må säden mejas,
 Och lador byggas,
 Och tjällen fejas
 Och bergning tryggas,
De röna glädje dock ej dervid
Och sörja ej i en brydsam tid.

När hösten sommarn på flykten jagar
Och drifver samtliga rosor bort,
Då räkna döde ej mulna dagar;
Dem korta dagen ej synes kort.

 Då mörk blir natten,
 De icke veta,
 Att skurars vatten
 Till dem sig leta.
Då stormen gulnade löfven strör,
Ej prasslet någon af dem då hör.

När slagan flitigt på logen föres
Och hvetekornet ur höljet slår,
När hammarslaget på städet höres,
Ej ljudet neder till slumrarn går.

När vingars skaror
I norden bäfva
För köldens faror,
Mot södern sväfva,
Så sänds med dem ej ett helsningsord
Från förre seglarn, som nu är jord.

Ej flytta döde i flyttningstiden,
Ej forne tjenare yttra knot.
För herrar dagen är ock förliden,
Då slafvar kysste sin bödels fot.

Af dödens glafven
De fälles alla;
All rang i grafven
Måst jemnas, falla.
Här trälar, frie, en rik, en arm,
Helt lika slutits till jordens barm.

En pröfvad Lazarus tiggarsstav
Och qvalda hjertat har lagt här ner.
Likt ringa droppen i vida hafven
Han aktats föga, ej lider mer.

Männ' hundar slekte

De frusna såren,

En barnhand smekte

De hvita håren?

Hans lemmar skylde en raggig drägt,
En torftig svepning har här dem täckt.

Af ingen saknad, en kojans dotter
Försmäktat, aldrig, på bädd af strå.
Åt henne skiftades ringa lotter;
Hon lidit tyst i en enslig vrå.

Hon vätt med tårar

De grofva bröden,

Se'n hon på bårar

Lagt enda stöden.

Beklämda sinnet nu lugnadt är,
Ett multnadt hjerta ej nöden tär.

Hvem räknar suckar och dolda strider
I alla armodets låga rum?
Ho täljer skaran, som händer vrider
Af hunger tärd, af bekymmer stum?
 Thy pannor fåras,
 Och hjessor kalna,
 Och ögon tåras,
 Och hjertan svalna.
Förtviflans smärta i menskobröst
Af lifvets sommar gör tidig höst.

Men många rike, de stolte, ofta
Af lifvet njuta i sus och dus.
I festgemaken parfymers dofta,
Och skatter offras i täta rus.
 Kring fyllda bålar
 De sitta samman,
 Med tal vid skålar
 I fröjd och gamman.
Då glädes Bacchus af drufvors must
Och lifvas eldigt af glam och lust.

Så höjes glädjen i dansens ringar;
Musik bevingar nu hvarje fot.

Sin tärna svennen förtroligt svingar;
Hans hyllning lycklig hon tar emot.

Vid tyngda borden

Förnyas krafter,

Nu lifvas orden

Af söderns safter.

Och ungmön drömmar så ljuft en dröm
Om nyfödd kärlek, en varm, en öm.

Må i pokalerne perlor gnistra,
Och gillen hållas och baler ges;
Helt plötsligt ter sig dock döden, bistra,
Dess lie svänges, om ock ej ses.

Då slutas balen,

Då lemnas glasen,

Då mörknar salen,

Då tystnar frasen.

Och kärlekssagan — hon blef så kort,
Ty tärnan föres från nöjen bort.

Här dryckeshjelten ej gommen läskar;
Luculli like ej hungrar här.
Här skatteskrinet ej någon äskar,
Ej kärlekslågan de unga tär.

Ej Amor pilar
Härnere sänder,
Och Psyche hvilar
Med slutna händer,
Och guldets herre, så firad, fann
En lika lott som en fattig man.

Hit girigmannen med sniken trånad
Har förts från fylldaste skattehvalf.
Han flitigt samlade, nu är rånad
På all sin lycka, sin gyllne kalf.
För eget bästa
Han andra stjelpte,
Sin arma nästa
Ej villigt hjälpte.
Nu bidar här han en räfstens dag,
Då skipas skall en gudomlig lag.

Från riddarhusen på skilda banor
Här stolte ädlingar stigit ned.
Med ättetaflor och rika anor
De skridit hit uti många led.

Ej höga börden,
Ej riddardubbning,
I menskoskörden

Gör någon rubbning.

Af ordensstjerner, af sköldars glans,
Af titlar här ej en hugnad vanns.

I tempelkryptan en gyllne krona
Nu pryder herrskarens sarkofag.
Ej denne furste kan längre trona
I statskonseljer, ej stifta lag.

Han krona, spira

Och äpple fälde,

När honom fira

Som mest det gällde.

Hans purpur bleknat, hans makt är slut.
Om allmän kungssorg ett bud gick ut.

Han har nationer att lyda bjudit
 Och länders öden på klingan vägt.
 På döpta slagfält hans stämma ljudit;
 Ej fallne truppernes sår han läkt.

Den dunderguden
 Har skakat länder,
 Kanoneljuden
 Nu ut ej sänder.

Han segrar vunnit, arméer ledt,
 Men sjelf åt döden sig fången gett.

En fredlig Salomo gått i grafven,
 Och Gustaf Adolf ej kämpar mer.
 Karl Johan nedlagt kommandostafven,
 Ej nu Napoleón order ger.

Ej mera Vasa
 Besvärjer faror,
 Ej-folk nu fasa
 För Karlars skaror.

Se, dynastier ha' kommit, gått,
 Och välden skapats och störtats brådt.

De store hjeltarne runesvärden
Ur grifter lyfta ej mera upp;
Enhvar dock bildat för efterverlden
På häfders himmel en stjernegrupp.

De trotsat döden
I södern, norden,
Med blodets flöden
De purprat jorden.
Nu Cesar, Scipio, Tamerlan
Och Döbeln slutat sin vädjoban.

Af alla härarnes legioner,
Som sedan stridernas första dar
Ha kämpat, blödt uti alla zoner,
Har verlden stoftet nu endast kvar.

De tappre bussar,
Som Karl ej glömde,
Ur »lifvets slussar»
Sitt hjertblod tömde.
I mull de slumra, i grifters hvalf,
De män, för hvilka en samtid skalf.

De statsmän, hvilka åt folken skänkte
Den lugna fredens oliveblad,
Men stundom blod öfver länder stänkte,
De funnit alla sin hvilostad.

De styckat länder
Med svärd och penna;
De bjudit stränder
Och byar bränna.

Ej Oxenstjerna nu furstar styr,
Ej Tyskland Richelieu*) längre bryr.

En statsmakt Brutus har sett i dolken
Och andre funnit den uti gift.
För egna planer man offrat folken
Och rätt i handlingar och i skrift.

Men Brutus svunnit,
Och Jesuiter
Har döden hunnit
Och Moskoviter.

Här diplomater som löfven strös,
De gode, onde, från hedenhös.

*) uttalas: Risjeljö.

En Moses Sinais bud har ristat,
På Nebo dödsbudet sjelf har fått.
Athen sin Solon, den vise, mistat,
Lykurgus bort ifrån Sparta gått.

Af ålder skrefvo
De sina balkar
Och stränghet drefvo
Mot onde skalkar.

Men dock nationerna brutit lag
Hvart flyktadt sekel, hvar svunnen dag.

De forne domarne här på jorden —
Du deras antal ej ana kan! —
Gått bort från lagarne, domarborden.
Här ner i mullen enhvar försvann.

Helt mången rätten
För mutor vrängde,
För rika ätten
Den arme trängde.

Men en gång domare stå sig slätt,
När Öfverdomaren skipar rätt.

De store talarne förr sig höjde
I tankens rymder med örnaflägt,
Med alltbetvingande tal de böjde
De jättemakter, som folken tryckt.

Med höga orden

De hänfört alla,

Och än på jorden

De orden skalla.

Men sjelf Demostenes ses ej mer,
I Rom ej Cicero nu sig ter.

Och tonkonstnärer, kompositörer
Med verldsberömda stora namn,
Och solosångare, hela körer
Här tyste slutits i jordens famn.

Ej toneflöden

Instrumentala

Besvuro döden,

Och ej vokala.

Nu ej tangenterne Mozart rör,
De forna »divorna» ingen hör.

Se män med lager omkring sin tinning,
All jordens skalder i snillet's skrud,
Som gladde verlden, men ej för vinning,
Med strängda lyrornas sköna ljud.

Men från sin lyra

Homerus flyktat;

Sin skaldeyra

Har Byron lyktat.

En Shakespeare*), tröttad, sig lagt till ro,
Tegnér har lemnat sitt Östrabo.

Ej sällan skalderne olja saknat
För lampan, hvilken de skrifvit vid,
Och nytt för dem har bekymret vaknat
Med nya dagar i profvets tid.

De ofta blefvo

Ett rof för smärta,

Ej sällan skrefvo

Med såradt hjerta.

Men deras lif är ej tragiskt mer;
Ridån har gått uti grafvar ner.

*) uttalas: Sjäkspir.

Parnassen visar på andra kullar
 En annan skara, som träder fram,
 De vise männen med stift och rullar,
 Med minen tankefull, allvarsam.

Sin tänkarpanna
 Ej Plato hägnat;
 Sig åt det sanna
 Har Kant ock egnat,
 Men dock hans hjerna och tanke bräckts;
 En Hegel somnat, hans stjerna släckts.

De lärde männen, som förr ransakat
 Den vida jorden och himlens rymd,
 Om dagen forskat, vid midnatt vakat,
 De slutat alla med blicken skymd.

Från blomsterdalar
 Linné har flyktat,
 I lärosalar
 Sitt värf han lyktat.
 Ej nu en Newton oss stjernors här,
 Ej Humboldt Kosmos oss känna lär.

Bland minnens pelarerader tydde
En häfdatecknare runors skrift,
Den ristning, hvilken ruiner prydde,
Och mången hieroglyf i grift.

Om flydda tider

Han läst på stenar,

Om folkens strider,

Om ättegrenar.

I pyramider han nu ej står,
Ej bland ruinerne längre går.

Och de, som lyckats att världen skänka
Ett bruk af ånga och telegraf,
De egna öden ej kunde länka,
De vunnit slutligt — en epitaf.

Mer stark än ånga

Dem döden förde

Till grafvar, trånga,

Han vagnen körde,

Och telegrafen ej får ett ord
Från dem i kamrarne i vår jord.

Ock upptäcktsresanden ändat färden,
 Ej forskar mera på fjerran-strand.
 Med sina mödor han gagnat världen,
 Men han har hejdats af maktens hand.

Kolumbus gungar
 Ej mer på vågen;
 Ej mer betungar
 Nu oro hågen.

Ej går nu Livingstone*) Afrers stråt,
 Han slutligt fördes i Karons båt.

De skolans tjenare, låga, höga,
 Som unga slägtena fostrat opp,
 De dessa ledde med vaksamt öga,
 Familjers framtid och ätters hopp.

I unga sinnen
 De plantat lära
 Om folkens minnen,
 Om heder, ära,
 Om rätt och sanning och tro och dygd,
 Om redlig kärlek till fädens bygd.

*) uttalas: Livingstån.

De obemärkta ej sällan vandra
Sin bana måst på en ringa ort.
De här nu hvila. Nu lära andra,
Tills äfven dessa sitt dagsverk gjort.

Hvad godt de gjorde
I tysthet, stilla,
Ej verlden sporde
I flärd och villa.

Men ofvan molnen en penna skref
Hvart ord, som säde för sekler blef.

Se kyrkomännen i stora skaror
Från långa sekternas många år,
Som verkat, kämpat i alla faror,
Ej fruktat bilor och kors och sår.

Apostlar, höga,
Och missionärer,
Om hvilka föga
Oss verlden lärer,

Och prester, biskopar, påfvars rad,
De alle gått till sin hvilostad.

Af desse mange i hæfder lysa
Som sköna stjernor med mäktig glans.
För någres minne vi alle rysa,
För mången stämpling, som af dem spans.

Johannes strålar
Som klara dagen,
Och ingen målar
Här rätt de dragen.

Men Judasskuggan än mörk der står
Den tid som kommer, den tid som går.

Martyrer trogne! Hvem räknar dessa,
Som offrat lifvet för redlig tro?
På unge, gamle med snöig hjessa,
Nu gräs och tistlar och mossa gro.

Si, någre sågats,
Och andre stenats,
På bålen plågats,
I tro dock enats.

Ett kors förspilde en Petri blod,
Ett svärd en Pauli hjeltemod.

Reformatorer, som lossat banden,
 Som påfvelisten på folken lagt,
 Och hvilka lyftade menskoanden,
 Har också tiden på bären bragt.

En Zwingli, Luther,
 Och Knox, som ljungat
 Mot synder, butter,
 Calvin, som slungat
 Helt skarpa viggas mot Peters stol, —
 De dött; se'n dess mången hane gol.

De vigda männen, som plägat skaka
 I helgedomarne Adams barn,
 Gått bort och komma ej mer tillbaka,
 De slutits alla i dödens garn.

Wallin sin åska
 Nu aldrig åter,
 Trots jul och påska,
 Oss höra låter.

Ej nu Kryssostomi jätteröst
 Slår an hvar sträng uti menskobröst.

De trogna qvinnorna här på jorden
I skilda drägter på hvarje tid
Sin tro bevisat med verken, orden,
I stilla huslighet utan strid.

Men börens Hanna
Med profetior,
Och en Susanna
Och trons Marior,
Debora, Sulamit, Rakel, Rut,
De alla burits till grifter ut.

Men många qvinnor ock jorden burit,
Som fabelns furier likna setts,
Som hämnd och undergång andra svurit.
Men dem ock rum uti jorden redts.

Från Evas dagar
Rätt mången Eva
Har brutit lagar
Och dristat sträfva
Att syften vinna med svek och list,
Sin list dock slutade här till sist.

En fattig enka, en pröfvad qvinna,
En yngling mistat, sin ende son;
Sin framtids stjernor hon sett försvinna
Vid allförhärjarens grymma rån.

Hans ögons flamma
Har plötsligt slocknat,
Och i detsamma
Har töcknet tjocknat
För modrens öga, som tåradt var.
Till dödens gårdar man båda bar.

En menlös älskling från modren rycktes,
Som huldt till barmen då honom slöt.
Hans milda ögon så tidigt lycktes;
Den späda knoppen en vindfläkt bröt.

Förr modren drömde
Så ljufva drömmar,
Hon döden glömde,
Som icke ömmar.

Nu sörjdes, — sorgen är nu dock slut,
Ty sjelf hon burits till barnet ut.

En åldring, skröplig, har bortlagt stafven
Och har nu kämpat sin sista strid.
Han länge stapplat på brädd af grafven,
Nu nått en signad, en stilla frid.

Här silfverhåren,
Hans matta leder,
Som tyngts af åren,
Nu sänktes neder

Uti det tysta; men hvad han gjort
Är känt i himmelen, smått som stort.

Så jordats alla i alla tider
Af alla åldrar, af hvarje stam,
Så efter löjen som hårda strider,
Såväl förtryckarn som offerlam.

Så lazaroner
Och kannibaler
Som Salomoner,
Och kardinaler

Och Isak, Abraham, Jakob fått
I tysta stoftet en lika lott.

Så dödens Ande har slägten samlat,
 Har tidehvarfven i jorden gömt.
 Han kom, — och Nimrod af tronen ramlat.
 Han kom, — Semiramis mer ej drömt.

Han kom vid såning,
 Han kom vid skörden,
 Han kom vid slåning,
 Vid snönedbörden,
 Vid hanegäll och vid väktarrop,
 Vid sabbatsfrid och vid vapendop.

Han kom till Nubiens brända marker,
 Till Ceylons hetaste blomsterdal.
 Han gästade Babylons forna parker,
 Det gamla Ninives kungasal.
 Hvad Grekland födde
 Han lade neder,
 Och han förödde
 Ock Romarleder.
 Han Faraonerne störtat har.
 Ej Hohenstauffer lemnat kvar.

I ökensanden han karavaner
Bland lejonbenen har bäddat ner.
Han har tatarer och deras khaner
På stepper fällt; de ej plundra mer.

I österländer

Han kylt Mongolen.

Vid Ganges' stränder

Vid offerbålen

Han Brahmas dyrkare läger redt.

Han negerfolken till hvila ledt.

Från Indianer han spända bågen
Och tomahawken och skalper ryckt,
Från wigvams följt dem på härnadstågen
Och deras mordiska ögon lyckt.

Som desse röde

Han svarte slafvar

Och hvite döde

Der bragt i grafvar

Kring Mississippi, La-Platas svall

Och vid Niagaras jättefall.

Till Nova Zemla han flygten vände
Och till Sibiriens kalla land,
Till Thules frejdade bygder lände,
Till frusna Bottniska vikens strand.

Han lappen följde
Der efter renen,
Med drifvor höljde
Då herdebenen.

För vikingskeppen han kursen vändt
Och ned i böljorna dessa sändt.

Vid jordens rullning i rymden vida
Ibland planeter i verldars här,
Han sänker vingarne sent och tida
På länder, öar, på haf och skär.

Bland stjernekloten
Han luftigt sväfvar;
Ej darrar foten,
Ej bröstet bäfvar.

Han ser der verldarne vandra fram,
Som uti ängderna ströfva lamm.

Han jorden bäfva och öppnas bjudit
Och dervid orter der neder sänkt,
Och, när vulkanernes kratrar sjudit,
Han städer, nejder i lavan dränkt.

Han åskor ledde,
En ljungeld sände,
Som hjessor svedde,
Palatsen tände.

Han rullat flammande moln med makt,
Med skräck så slagit en nattlig trakt.

Uti orkanen hans susning hördes,
I nordanstormen på snöig hed
Och uppå hafven, då kölar fördes
Mot molnen upp och mot djupen ned,
Samt i cykloner,
I Nil-kamsiner,
Och i tyfoner
Och alplaviner.

Sirocco ofta han gifvit makt
Förtorka män och en bördig trakt.

Han pest har skickat och länder sopat
Med dystra vindar, som folk ryckt bort.
I bygder, gränder han fallne hopat,
Som alla vittrade innan kort.

Hvem räkna mäktar
Väl gifter alla,
De smittans flägtar,
För hvilka falla

En ung, en gammal, en hög, en låg
I slott och kojor, på berg och våg?

Han bjöd, och alla då genast lydde;
Mot udden spjerna ej möjligt var.
Fördoldt han vinkat, och trupper flydde,
Och snart af dem ej ett spår var kvar.

Han luft och lågor
Och vindar, ånga,
Och växter, vågor
Och djur, de många,
Beherrskat städse med mäktig hand,
Befallt har tigrar, hvar ormatand.

Han kom till stridernas alla fanor,
Vid trummors hvirflar, kanoners dån;
En tapper furste, en man af anor
Han lade ned invid kojans son.

Han bajonetter
Och kulor rigtat
Och ledt reträtter,
Då härar svigtat.
Med blod han färgade hela fält
Och vapen, fästningar, lägertält.

Han många berserkabröst har ristat,
Senater sköflat, en Rom-konklav,
Teaterlöjen att ända dristat
Och täflingsridter i löddrigt traf.

Från galavagnar
Han höge männen
Blåst bort som agnar,
Trots stolta ännen,
Ej aktat blixtrande diadem,
Tiarer, kräklor och purpurbräm.

Han skytt ej läger med Brüsselspetsar
I kejsarinnornas praktgemak;
Han trädt i Musernas vittra kretsar
Och under torparens låga tak.

Hos sultaninnor
Och storvisirer,
Hos tjenarinnor
Och hos emirer,
I Vatikanen, i adlig borg,
I Hvita huset han bragte sorg.

Till själaringning han klockor rörde
Vid ottan, messan, i vesperns stund,
Och mest af alla han klagan hörde
Hvar mulen timme, hvar klar sekund.

Då tårar gjutits
I många flöden
Af dem, som brutits
Ej än i döden,
Af fäder, mödrar och mången brud,
Af barn och enkor i sorgeskrud.

Hit en förts ärad och en bespottad,
En högt beprisad, en annan hädd,
En qvinna raggig, en annan blottad,
En annan prydligt i siden klädd.

Ej silke, spetsar,

Ej tyller tunna

I dödens kretsar

Här båta kunna.

Ej äran lifvar en fallen man,

Ej här bespottelsen såra kan.

Här ligga slumrande myriader,
Från alla sekler och hvarje ort,
Af alla bördens och rangens grader,
Som verkat litet och verkat stort.

Nu om de flesta

Vi intet veta,

Vi ock de bästa

Af namn här leta

På kors förgäfves och minnesblock.

Så kors som stenar förvittra ock.

Vi träda här på förflutna tider,
På tusen lustrer, en helig mull,
Som talar intet om dessas strider,
En mull af minnen helt öfverfull.

Här sagor finnas,
Som aldrig skrifvits,
Af dem ej vinnas,
Som hit ha' drifvits.

Vi vunne stoff för en märkelig skrift,
Om vittnas kunde ur hvarje grift.

Af tidens häfder här skrifs på jorden
En svag, en ytterligt ringa del.
Om alla verken och alla orden
Der ofvan krönikan blifver hel.

Om verk i kojor,
Om verk i slotten,
Om alla bojor,
Om alla brotten,
Om godt och ondt under tidens lopp
Har himlapennan väl skrifvit opp.

Men växter multnat ock, äfven djuren, —
 En ceder, vifva, en örn, en larf.
 Af flydda skapelsers stoft så buren,
 En nutids mark är ett seklers arf.

I skogar, ängar
 En forntid slutits,
 I örtesängar
 Och öknar brutits.

Vår hela jord är en kyrkogård,
 Och hvarje sten är en minnesvård.

Det lätta stoft, som vi alle trampa,
 Haft fordom lif, — så af Byron sagts.
 Hvarhelst nu dragarne marken stampa
 Här lif i legio neder lagts.

I haf, i dalar,
 På berg, vid fjordar
 Der somnat hvalar
 Och mygg och hjordar.

En sparf, en lapp kanske hvilar stum
 I blomsterurnan uti ditt rum!

Mångtusen skogar sin gärd måst skatta
 Till alla kistornas stora mängd,
 Och block från tusende berg här satta
 På grafvar blifvit i tidens längd.

Hvem räknat händer,

Som kransar virat

I alla länder

Och kistor sirat?

Hvem räknat tidernas hammarslag

På sarkofager från dag till dag?

Till dödens gårdar ock *vi* oss närma

Med hvarje dagarnes pendelslag,

Ifrån vår vagga alltmer oss fjärma,

Från barndomsdrömmarnes ljusa lag.

Vi snart försvunnit,

Förblifva borta,

När slutet hunnit

Vårt lif, det korta.

Vårt lif — hvad är det? Ett doft det är!

Allt kött är hö, som en lie skär.

Vi sträfva fram uppå skilda banor,
På skilda trakter, i skilda kall,
I skilda drägter, med skilda vanor;
Men snart förhärjaren nå oss skall.

Vi stoja, skynda,
Vi sucka, knota,
Vi bedja, synda,
Vi vredgas, hota;
Men stojet ändas, vår suck, vårt knot,
Vår bön och synd och vår vredes hot.

Vi fika, äflas i trägen möda
Och samla utan all rast och ro;
Men efterkommande torde öda
Hvad vi nu hopa uti vårt bo.
De hus vi timra
Då säljas, rifvas;
Om mynt, som skimra,
Då många kitvas.
Och ofta arfvet, en riklig lott,
Blir till förderfvet en brygga blott.

Men många sörja för föda, kläder;
För osedd framtid dem oro tär.

Men fogeln lof åt Försynen qväder,
Som om all skapelsen omsorg bär.

Ej så, ej skära
Här sparfvar ringa;
Af dem vi lära
Dock sorger inga.

Ej liljor spinna, ej väfva, sy;
Men hvarje år deras skrud är ny.

Vi bygga luftslott, idylliskt sköna
Med purpurskimmer och gyllne glans.
Men, om ej förr, vi i döden röna:
För sådan byggnad ej grund här fanns.

En ökenhägring
Af fantasien,
Trots all dess fägring,
Ej skonar lien.

Likt Jeremias vid Zions fall
Du kanske klagar och klaga skall?

Vi gå i ånger till fridens kyrka,
Der dufvan sväfvar hvar helig stund,
Der vi vid korset vårt hjerta styrka
I bön vid altarets helga rund.

Så fädren stilla

Ock med hvarandra

Från synd och villa

Dit plägat vandra.

Snart vi ock flykta likt dessa bort,
Och barnabarnen ock innan kort.

Vi se en lekande barnaskara —
Hvad månde varda af dessa barn?
Skall dem ock hota här mången fara
Och spinnas ränkfulla listens garn?

Skall af de späda

Från ringa härden

En pilt väl gläda

Och lysa verlden?

Blott det vi veta: de en gång dö,
Och kindens purpur förbyts i snö.

Vi njuta trygga af sabbatsfriden
En sommardag i en lummig lund,
Med hulda vänner, dit undan striden
I stora verlden vi fly en stund.

En trast, en siska
Oss helsa, qvittra;
Ej blommor hviska
Om sorger bittra.

Men blomman vissnar, och siskan dör,
Och oss som bladen snart döden strör.

Oss alle skuggornas Ande väntar;
Ditt namn på lien ock skrifvet finn!
Han snart i huset på dörren gläntar,
Ej väntad, stiger der plötsligt in.

Då tystna löjen,
Och tvister, eder,
Då slutas nöjen
Och onda seder,

Intrigen stannar och allt förtal,
Och smickret dör på en tunga hal.

En gång i tiden en dag skall randas,
Bland alla timmar en timme slå,
Då *du* ock, sorglöse, slutar andas,
Ej bland de dina skall längre gå,
Då ögat lyckes
Och ljuset mister,
Och hjertat tryckes
Och slutligt brister,
Och tankars boning blir öde lagd,
Af läppar mer ej en tanke sagd.

Till vemodsklämtning en klocka röres
En dag — snart nog — vid din mörka bår,
Då du förstummad till griften föres.
Skall då der gjutas en tacksam tår?
Skall då en blomma
Ditt stoft der egnas,
Med loford tomma
Ditt minne hägnas?
Har sjelf du rest dig en minnesvård
I hulpna hjertan i nödens gård?

Ej stället känna vi, der den sista
Af våra suckar skall andas ut,
Ej heller stunden, då lifvets gnista
Skall slockna, flämtande taga slut,

Ej helga porten,

Der sist vi föras,

Ej hvilooten,

Der ej vi störas,

Der kors af trä kanske en gång stå,
Som om oss vittna med ord helt få.

På våra hjertan snart slägten träda,
Som ej oss tacka för hvad vi gjort,
Helt andra tider, som sig då gläda
Åt sina fröjder, om oss ej sport.

Vi alle gömmas,

Men tiden skrider;

De fleste glömmas

Af andra tider.

Vårt namn af seklerna plånas ut,
Och lof och tadel ock taga slut.

Då vet man föga om, hvad vi lidit,
Hvad vi förlorat och hvad vi känt,
På hvilka stigar vi smärtsamt skridit,
Och hvilken glöd i vårt inre bränt.

Vår lefnads saga,
Ej sällan dyster,
Som att beklaga
Oss stundom lyster,
Med sina skiften då ändad är.
De flestes häfder ej anas här.

När vintrar komma och vintrar gånga
Med norrskensflammor och snö och is,
Med dagar korta, med nätter långa,
Ej skådar dären oss, ej en vis.

När juleljusen
För nya släkten,
I templen, husen,
I morgonväkten
Ses stråla klarligen, ej en jul
Oss bjuds i grafvarnas mörka skjul.

När ännu osedda vårar följa,
Med knoppar, blommor och fogelsång,
Och pryda torfvorna, som oss hölja,
De ej oss fria från dödens tvång.

Då njuta andra
Af vårens fröjder;
Ej vi då vandra
På lysta höjder;
Ej Valborgsmessa då är för oss
Med barnens eldar och klara bloss.

När pingstens lilja och ängens klocka
Här gläda kommande tidehvarf,
Och barn, nu ofödda, örter plocka
På fält, som äro från oss ett arf,
När göken sjunga
Skall än sin visa,
Och hvarje tunga
Skall sommarn prisa,
Så fins ej pingst och ej liljedoft
För dödens fånge, vårt söfda stoft.

När hösteregnet skall ymnigt flöda
Uti en dyster oktober natt,
Så råder mörker ibland oss döda;
Oss ej en stråle här lyser matt.

Då bergats grödan,
Från åkern kärfvar,
En lön för mödan,
Som sitt förvärfvar.

Men utan gröda med kalla bröst
Vi ligga här i en kulen höst.

Dock sörjen icke, I Herrans trogne,
Ej frukten något i lif och död!
Till sann gudaktighet redobogne,
I skolen drabbas af ingen nöd.

I Eder hydda
Och menskors hvimmel
Skall Gud er skydda
Och till sin himmel

Han anden förer, när höljet bräcks,
Till högre ljus, då här ljuset släcks.

Blott Han har makten i hela världen,
I lifvets rymder, i dödens ock.

Han anden hemtar vid hädanfärden.

I dön, — men evigt I lefven dock!

Hans kärlek leder

Här lifvets öden

Och skänker Eder

I sjelfva döden

En bättre lott, än den här Han gaf

I mödors dällder med pligters kraf.

För Eder döden är öfvergången

Ifrån ett lägre till högre lif,

Från smärtans qvidan till englasången,

Till samfäld endrägt från tidens kif.

Och lieanden

Är sjelf en engel;

Ur jordesanden

Hvar liljestängel

Han flyttar upp med sin vana hand

Till paradiset, till fridens land.

Så hafven tröst och förfärens icke!
Det sänkta hufvudet lyften opp!
Enhvar från gruset mot höjden blicke!
Ty ock i döden der lyser hopp.

Väl skalet brister,
Men icke kärnan.
Sitt ljus ock mister
Ej andestjernan, —
Hon slockna tycks i en nattlig sky,
Men höjd ditofvan hon strålar ny.

Väl kroppen multnar, men anden svingar
Sig upp till andarnes ljusa värld.
Ur banden lossad, på lätta vingar
Han säll begynner sin himmelsfärd.
Han manteln kastar
I jordens sköte,
Men sjelf han hastar
Till englars möte,
Nu ljusomstrålad, till högre sfer
Från syndens kuster och villors skär.

Men obotfärdiga otrosandar
Då styra färden till annan ort.
Med hvetet ogräs ej himlen blandar;
För onde öppnas ej ljusets port.

De här få välja
Sin lott i tiden;
Men många sälja
Sin himmel, friden.

Du här din evighet skapar sjelf
I mörkret eller vid lifvets elf.

Vårt öde afgör vår fria vilja;
Att sjelfve välja oss fritt det är.
Ej kan oss något från himlen skilja,
Om denna redan vi kora här.

Vi bjudas alla
Till glädjens salar.
Dig skriftord kalla
På berg, i dalar:

Si, allt är redo, till bröllop kom,
Från synd och villa vänd snarligt om!

Vi synas ringa, men äro höga,
Vi äro alle af gudabörd.
En eld från ofvan är i vårt öga,
I hjertats tempel är Anden hörd.

En kedja knutits!
I Edens lunder
Har hon väl brutits
I fallets stunder;
Men hvarje länk får sin plats der än,
Som vänder åter till Gud igen.

Vår ande danats af verldars Fader
Och är af Honom en evig flägt.
Vi äro alle, i skilda grader,
Af Honom strålar, en enda slägt.

Hvar ljusets engel
Är så vår broder,
Hvar blomsterstängel
Vid tidens floder,
Och hvarje stjerna vår syster är.
Systemet enhet uti sig bär.

Och ingen dödlig så djupt kan falla,
Att ej han åter kan resas opp,
Så länge himmelska röster kalla
Och än ej slutats hans lefnadslopp.

En Magdalena
Har fått försoning;
I timmen sena
Ock fick förskoning
På korset röfvarn trots onda dåd.
En ångerns Petrus ock funnit nåd.

Men här sin börda enhvar får bära,
Sin törnekrona, sitt kors, sin nöd.
Enhvar sin lexa har fått att lära,
Sin uppgift fylla, som Herren bjöd.

Till eget bästa
Här alle pröfvas,
Att de må fästa,
När de bedröfvas,
Sin längtans hopp vid ett bättre land,
Sin hjälp der söka af hjelpens hand.

Men när du, dignande, sorgsen klagar,
Vid dessa orden din tillit fäst:

»Den Herren älskar Han äfven agar,
Den mest Han älskar Han agar mest.»

Och pröfningstiden

Är snart förrunnen,

Din dag förliden

Och hvilan vunnen.

Du nu martyrernes stigar går,

Tills segerkrona och palm du får.

Så torka tårarne af från kinden,

Du ömma moder, och kalken töm!

Lik turturdufvan för aftonvinden

Du smärtan klagar, — din gåta göm!

Hvad bäst du hade,

Ditt barn, det kära,

I stoft du lade,

Den knoppen skära.

En allvis Kärlek dock skickat allt.

Hans tröst förbida, som Han befallt!

En gång skall täckelset slutligt falla,
Den höga förlåt, som nu oss bryr.
Och lifvets skickelser klarna alla;
På långfredagar en påska gryr.

Hvad dunkelt tyckes

Blir klart omsider,

När loppet lyckes

Med alla strider.

Ett smycke tåren då blir till slut.

Ur hvarje törne en ros slår ut.

En dag skall randas, då alla döda —
Bland dessa ären då äfven I —,
Som stilla hvila från all sin möda,
Från döden lossas och fria bli.

Hvad lagt I hafven

Och lägga skolen

I kalla grafven,

Skall en gång solen,

Den rätta solen, belysa än

Och värma alla till lif igen.

I skyn då englarne ljusa sväfva,
 Och bland dem tidernas störste Son,
 Och alla stammar och folk då bäfva
 Vid stråleglansen och åskors dån.

Basunen ljuder

Utöfver jorden.

En stämman bjuder

De gudaorden:

»I döde alle, nu vaknen opp»

Till annat lif, till ett annat lopp!

I alla rymder de orden höras,
 På hvarje plats, dit en dödlig gick.
 Vid »nya skapelsen» alle röras
 Och träda upp i ett ögonblick.

De frälstes skara

I glans då strålar;

Den synen, klara,

Ej någon målar.

En hvar förundrad omkring sig ser
 På skådespelet, som då sig ter.

I Mamres lunder, på Romas kullar,
Vid Dalaelfven och vid Jordan,
Hvarhelst mot kuster ett haf nu rullar,
Bland dadelpalmer uti Fessán,
I Kina, Skotland,
Paris, Dodona,
På Java, Gotland,
I Barcelona

De döde uppstå i samma stund,
På hela vida Heimskringlas rund.

Hvart ögat skådar, då skaror bölja,
Som blott En ende der räkna kan.
Med fädren, mödrarna barnen följa;
En hvar de sina nu återfann.
De, som ej hunnit
I döden domna,
I stoft ej svunnit,
De aldrig somna,
De en förvandling då undergå,
En så förklarad lekamen få.

Sig inför Domaren alle samla,
Vid hela skapelsens kungathron,
Regenter, tjenare, unga, gamla,
Så hvarje enskild som hvar nation.

Nu millioner

Vid thronen stånda

Från alla zoner.

En fruktans vånda

Nu griper otrogne, som — o, ve! —
Sin synd nu rätt, men försent, der se.

Der står en Kain med blodigt minne
Och der en Abel, hans offerlam.
Och der Melanchton med barnasinne
Med Luther glädtigt nu träder fram.

Vid Kaifas' sida

En Judas skälfver;

De hemskt förbida

Hvad ödet hvälfver.

Herodes, Nero, Pilatus gå
Med andre onde sitt straff att få.

Den bok då öppnas, hvare är skrifvet —
 Och ej du räknar dess alla blad! —
 Hvad godt är gjordt och hvad ondt bedrifvet
 Här under dagarnes långa rad.

Ty Herrans penna
 Ej något glömde
 Hvad vi ej känna,
 Ej menskor dömde,
 En öfvad grymhet, ett hårdt förtryck,
 En hjelpens gåfva, en vattudryck.

Nu dömas kejsare, dömas trälar,
 Hvar blodig hjelte, hvar Skriftens tolk,
 Så onde andar som trogna själar,
 Så trons martyrer som hednafolk,

Så män af Juda
 Som män från nordnen.

Högtidligt bjuda

Nu Domarorden:

Du onda skara, från Mig försvinn,
 Du trogna, gå uti glädjen in!

I glädjens Salem ej fällas tårar,
 Ej höras jämmer och klagorop;
 Ej varsnas grafvar och lik och bårar,
 Ej sjuke, lidande, sårad hop;
 Ej stormar rasa,
 Ej störtregn flöda;
 Ej sprider fasa
 En pest; ej möda,
 Ej brist der trycker, ej vinterköld;
 Ej skönjas krig, ej en blodig sköld.

Kristaller glittra der, guld, agater,
 Smaragder äkta, en rätt topas,
 Safirer blåaste och granater,
 Rubiner, jaspis och krysopras.

Der rosendoftet
 I ljusa lunder
 För barn af stoftet
 Då syns ett under.

Hvad är all fågring i Sarons trakt
 Mot Edens prunkande blomsterprakt?

Deruppe sångareskaror sjunga
 En hymn långt högre än hafvens brus.
 Mot den ett joller af barnatunga
 All sång här liknar i jordens grus.

Från vester, öster,
 Från södern, norden
 Dit samlas röster
 Från hela jorden,
 Från skilda kretsar och sångarlag
 Från Adams tider till domens dag.

Musiken klingar, nu brusar sången
 Från millionernas stora kör!
 Vid sådan sång är all sorg förgången;
 Hvem den förnummit ej mera dör.

Serafer höras,
 Keruber svara,
 Så alle röras,
 Ej toner spara.
 Nu hör en Luther en sann koral
 Och rätta harpor, en rätt cymbal.

De trogne skalderne lyror stränga
Till samklang der så som aldrig förr,
Då stundom dessa de plägat hänga
I tårepilarne vid sin dörr.

Nu David qväder
Bland sanne barder,
Bland diktens fäder
Der helsad varder.

Den gamle Israel, sångens man,
Nu rätt sin lyra der anslå kan.

I englaparker i staden vida,
Der lifsens träd uti blomning stå,
Maria vandrar vid Rakels sida,
Och Huss och Abel tillsammans gå.

Der ock bland Britter
Och Sveas söner
Johannes sitter
Och kärlek röner,
Och dem en Paulus räcker hand,
Der helsar sälle från hvarje land.

I hvita silket de frälste skina
 Som sköna stjernor, i oskuld ren, —
 Vid glädjebrunnar som ej försina —,
 Med krona klar som en ädelsten.

Der till en perla
 Hvar tår är vorden,
 Som tuktans ferla
 Har stänkt på jorden.

I glans nu torftighet är förbytt.
 Det gamla svunnit och allt är nytt.

Hvad tron i tiden har aldrig skådat,
 Ej ögat sett här, ej örat hört,
 Hvad hoppet djerfvast har här bebådat,
 Då öfver tiden det anden fört,

Det ofvan stjernor
 Der njuta gamla
 Och svenner, tärnor
 Och barn, som samla

Sig der med helgon från hvarje tid,
 Bland alla englar i evig frid.

Der är det goda, det sköna, sanna
I full och rätt idealitet,
Som återstrålar på hvarje panna,
I hvarje öga i evighet.

De idealen,
Som svagt vi anat
I jemmerdalen,
Der blicken spanat
Helt matt i dunkel af dimmor skymd,
Der lysa klara i högre rymd.

Der vetenskapernas gåtor lösas;
Det fordom dunkla är idel ljus.
Ur Mimersbrunnen skall evigt ösas;
All sanning klarnar i Herrans hus.

Sin ursprungskälla
Der dikten finner;
Dess flöden qvälla
Der rikt. Der vinner
All konst den blomstring hon här ej fick,
Högt ofvan Bifrost och Breidablick.

Då är all nöd och all sorg förgången,
Allt armod ändadt, som tryckte här.
I dödens fjättrar är ingen fången
Då mera; döden uppsvulgen är.

Och dödens gårdar
Då helt försvunnit
Med minnesvårdar,
Och lifvet vunnit
Sin seger; jorden med synd förgåtts,
När upp der spirat de korn, som såtts.

Så Saga, florhöljd i tiden, strålar
I skön förklaring i ljusets sfer,
Hvars taflor, fröjder ej konsten målar,
Der hvarje hjerta en himmel är.

Der englar sjunga
Med stämmor klara
Och hvarje tunga
I helgons skara:
Högtlofvad vare, o Jehova,
Du verldars Fader! Halleluja!

Pris: 75 öre.

